

Pozor na data z elektronické stopy

Každý z nás určitě někdy zadal něčí jméno do internetového vyhledávače s cílem „dozvědět se o něm něco víc“. Kdy ale může být sběr dat z elektronické stopy, kterou po sobě na internetu zanecháváme, v rozporu se zákonem?

Veřejný profil na Facebooku, diskuse pod článkem, vlastní blog, webové aplikace pro sdílení fotografií a videí, registrace na internetových stránkách – tam všude vkládáme údaje o své osobě, ke kterým se lze velmi snadno dostat. Stačí zadat jméno osoby do vyhledávače a uživatel okamžitě vidí jednotlivé střípky, které však dohromady mohou tvořit celkem podrobný popis osoby.

Je dnes už běžnou praxí, že personalista ve firmě či personální agentura zjišťují pomocí internetových vyhledávačů informace o uchazečích. Co všechno se dozví? „To je různé. Z veřejných zdrojů lze zjistit názory jednotlivce, jeho zájmy, místa, kde se pohybuje, a další informace. Záleží na tom, jak moc jsou uživatel či jeho přátelé sdílní,“ říká Pavel Bašta, bezpečnostní analytik sdružení CZ.NIC, které je správcem české domény.

Za hranicí zákona

Kromě jednotlivců, kteří si o jiných zjišťují dostupné informace, existují také společnosti, jež se na sběr dat specializují a díky tzv. supercookie sledují stránky, které uživatel navštěvuje. Ziskávají tak přehled o tom, co jej zajímá. „Zda mohou taková data poskytovat dále, záleží na tom, nakolik jsou konkrétní, jak to mají vyřešeno v podmínkách a taky na právní úpravě, která se k takovým datům vztahuje,“ dodává Pavel Bašta.

Za jakých podmínek je tedy takový sběr dat legální? „Rozpor se zákonem obvykle nenastane, pokud jsou osobní údaje dostupné na internetu dále používány v rámci pravidel, s nimiž byla dotčena osoba, která

o sobě údaje zveřejnila, předem jasně srozuměna nebo za jejichž platnosti o sobě údaje uváděla,“ říká Josef Prokeš, ředitel odboru legislativy Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ).

Zneužití nasbíraných údajů pak může mít mnoho podob: „Můžeme se pohybovat v mezích správních deliktů (např. porušením povinností, které ukládá zákon o ochraně osobních údajů) přes civilní odpovědnost (zásah do práva na ochranu osobnosti, typicky užití fotografií z profilu na sociální síti bez souhlasu osoby, která je na ní zachycena, užití písemných projevů osobní povahy bez svolení osoby, která takový projev učinila atd.), ale dostat se lze až na trestněprávní úroveň (skutky uvedené v hlavě II trestního zákoníku – neoprávněné nakládání s osobními údaji, poškození cizích práv, porušení tajemství dopravovaných zpráv či pomluvy),“ říká Zuzana Průchová, právnička sdružení CZ.NIC.

Přísnější pravidla v EU

Otázka zpřísnění pravidel pro zpracovávání osobních údajů není ničím novým a poskytovatelé služeb na internetu čelí tomuto tlaku řadu let. V poslední době se však více diskutuje o otázce ochrany osobních projevů na sociálních sítích a pozornost tomuto tématu věnuje také EU: „Praktickou ukázkou je iniciativa Europe vs. Facebook, která identifikovala desítky zpracovávaných údajů v rámci profilu uživatele Facebooku a vznesla přes dvě desítky stížností ohledně jejich zpracování. Problematickým se jeví zejména zpracování údajů napříč různými službami jako nedovolené sdružová-

ní a profilování údajů shromážděných pro různé účely, dále uchovávání údajů v systému i po smáznání uživatelem a časté automatizované operace bez vědomí uživatelů (tzv. opt-out systém),“ dodává Josef Prokeš z ÚOOÚ.

O zpřísnění pravidel pro používání cookies, které by mohly být nově považovány také za osobní údaj, se v Evropské unii zase rozsáhle diskutovalo v rámci připomínek k návrhu nového evropského nařízení o ochraně osobních údajů (viz Právní rádce 2012, č. 12, s. 68)

Aby se tedy uživatel internetu nemusel obávat zneužití otevřených informací o své osobě, může sám nastavením webového prohlížeče a internetových aplikací omezit rozsah informací o něm veřejně dostupných. „V běžném životě bychom většinou neuspěli se žalobou o náhradu škody, pokud bychom své statky zanechali nezabezpečené na veřejném místě bez dozoru. Poučení uživatelé se chovají ve veřejném internetu odpovědně a jsou schopni zabránit i skrytému sběru údajů o jejich chování na internetu, kupříkladu jednoduchým doplněním prohlížeče,“ říká Josef Prokeš z ÚOOÚ.

Současně je nezbytné, aby uživatel zvažoval a přemýšlel, co všechno o sobě na internetu prozrazuje. „Jsou známy případy, kdy uživatel na Facebooku veřejně napsal, že odjíždí na dovolenou, a následně jeho byt navštívili zloději. To je ale samozřejmě extrémní případ,“ dodává Pavel Bašta.

KATEŘINA HYNČICOVÁ

„Rozpor se zákonem obvykle nenastane, pokud jsou osobní údaje dostupné na internetu dále používány v rámci pravidel, s nimiž byla dotčena osoba, která o sobě údaje zveřejnila, předem jasně srozuměna nebo za jejichž platnosti o sobě údaje uváděla,“ říká Josef Prokeš z ÚOOÚ.